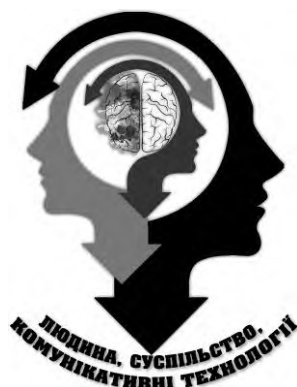

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ
ІНСТИТУТ ФІЛОСОФІЇ ім. Г. СКОВОРОДИ НАН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. М. ДРАГОМАНОВА
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ» ім. І. СІКОРСЬКОГО

ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ

**МАТЕРІАЛИ XII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ»**

м. Харків, 25 жовтня 2024 р.

**Харків
2024**

УДК 316.05

Л 93

Затверджено до друку Вченою радою Українського державного університету залізничного транспорту (протокол № 8 від 25.10.2024 р.)

Головні редактори:

Панченко С. В., доктор технічних наук, професор, академік Транспортної академії України, в. о. ректора Українського державного університету залізничного транспорту

Андрущенко В. П., доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАН України, академік Національної академії педагогічних наук України, заслужений діяч науки і техніки України, ректор Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова

Редакційна колегія:

Абашинік В. О., д-р філос. наук, професор

Вельш Вольфганг, габілітований доктор філософії, професор

Каграманян А. О., канд. техн. наук, доцент

Коростельов Є. М., канд. техн. наук, доцент

Лях В. В., д-р філос. наук, професор

Новіков Б. В., д-р філос. наук, професор

Панченко В. В., канд. техн. наук, доцент

Соломніков І. В., канд. екон. наук, доцент

Толстов І. В., канд. філос. наук, доцент

Людина, суспільство, комунікативні технології: матеріали XII Міжнар. наук.- практ. конф. 25 жовтня 2024 р. / відп. за випуск І. В. Толстов. — Харків: УкрДУЗТ, 2024. — 217 с.

УДК 316.05

2. Кочерган М. П. Загальне мовознавство: підруч. для студ. філол. спец. ВНЗ. – Вид. 2-ге, випр. і доп. Київ: Видавничий центр «Академія», 2006. 463 с.
3. William Labov. Principles of Linguistic Change. Vol. I Internal Factors, 1994.

*БЛИЗНЮК Л. М., канд. філол. наук, доцент,
ЛІТВІНЕЦЬ М. С., здобувач освіти,
Український державний університет залізничного транспорту,
м. Харків, Україна*

КОНСТРУКТИВНІ МЕТОДИ РИТОРИКИ ДЛЯ ВИРІШЕННЯ ВЕРБАЛЬНИХ КОНФЛІКТІВ

Ідеї боротьби і досягнення згоди та пошук шляхів безконфліктного спілкування впроваджено в багатьох наукових галузях: філософії, історії, біології, медицині, юридичних і військових науках, психології. На особливу увагу в цьому сенсі заслуговує риторика.

Розв'язання, вирішення — це заключна стадія розвитку конфлікту. Вона можлива завдяки перетворенню самої об'єктивної ситуації, а також унаслідок зміни образів ситуації, що виникли в учасників конфлікту. Крім того, в обох цих випадках можливе подвійне розв'язання конфлікту: часткове, коли подолана тільки конфліктна поведінка, але залишається внутрішнє прагнення до конфлікту, його лише стримують; і повне, коли конфлікт ліквідований як на рівні фактичної поведінки, так і внутрішньому рівні. Повна ліквідація конфлікту шляхом зміни об'єктивної ситуації можлива тоді, коли учасники конфлікту розведені в різні структурні підрозділи організації чи задоволені їхні особистісні потреби.

Часткове розв'язання конфлікту на об'єктивному рівні здійснюється, якщо внаслідок відповідної зміни реальних умов конфліктна ситуація переструктурується так, що учасники не зацікавлені більше в продовженні конфліктних дій, хоча мета залишилася. До цього типу належать суто адміністративні розв'язання конфлікту, що спираються на заборони, санкції в разі їх порушення. Значної психологічної компетенції потребують випадки, коли конфлікт розв'язаний шляхом зміни образів, що мають учасники конфлікту. Таке розв'язання конфлікту (повне або часткове) спирається передусім на переструктурування або формування нових цінностей, мотивів, установок [1, с. 23].

Практичні питання розв'язання конфліктних ситуацій в організаціях досить детально розглядають сучасні дослідники. Серед шляхів розв'язання таких ситуацій вони виділяють: а) попередження конфлікту; б) управління конфліктом;

в) ухвалення оптимальних рішень у конфліктних ситуаціях; г) розв'язання конфлікту [2, с. 87]. Конструктивна риторика, дотримуючись свого головного правила «не нашкодити», рекомендує розв'язувати конфліктні ситуації шляхом правильної побудови переконувального висловлювання. Таке висловлювання має спиратися на 10 законів риторики, серед них найважливішими в конфліктних ситуаціях можна вважати Закон аргументації, Закон переконливості, Закон культурної свідомості.

За Законом аргументації, конструктивна риторика потребує надання переконливих аргументів на підтримку своєї точки зору. Оратор повинен використовувати логічні, емоційні та *етичні* аргументи (логос, патос і етос) для підкріплення своєї позиції. Наприклад, політик, який намагається залучити голоси виборців, поєднує факти, статистику, особисті історії та власні *моральні* переконання у своєму виступі. Він уникає підвищення тону голосу та морально-особистісних уподобань опонента.

За Законом переконливості, конструктивна риторика потребує здатності переконати аудиторію в істинності думок і власній авторитетності. Оратор повинен використовувати авторитетні джерела, логічні аргументи і власний досвід для підтвердження своєї позиції. Наприклад, адвокат, який веде судову справу, звертається до законодавства, *прецедентів* і фактів справи, щоб аргументувати свою точку зору.

За Законом культурної свідомості, риторика передбачає розуміння культурних особливостей аудиторії та врахування їх у своєму виступі. Оратор повинен бути обізнаний у цінностях, переконаннях і способах сприйняття інформації різних культур. Наприклад, учений який виступає на міжнародній конференції, адаптує своє мовлення, щоб урахувати культурні різниці між її учасниками.

Список використаних джерел

1. Атаманчук Н. М. Конфліктологія: конспект лекцій для студентів усіх спеціальностей. Полтава: Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2021. 106 с.

2. Тихомирова Є. Б., Постоловський С. Р. Конфліктологія та теорія переговорів. Рівне: Перспектива, 2007. 400 с.

Наукове видання

ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО,
КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ

МАТЕРІАЛИ XII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ»

25 жовтня 2024 р.

Відповідальність за редагування та достовірність інформації несуть автори робіт.

Відповідальний за випуск Толстов І. В.

Підписано до друку 25.10.2024 р.
Умовн. друк. арк. 13,5. Тираж . Замовлення № .

Художнє оформлення Л.І. Мачулін

Свідоцтво про держреєстрацію: сер. ХК №125 від 24.11.2004

Видавець та виготовлювач Український державний університет
залізничного транспорту,

61050, Харків-50, майдан Фейсбаха, 7.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6100 від 21.03.2018 р.